

Vznik a historický vývoj písma

řecké písmo, římské písmo, latinkové písmo

Lucie Hrubá

UČO:481692

Řecké písmo

- Prvopočátky starořečtiny sahají do 3. tisíciletí př. n. l., z tohoto období však nemáme písemné prameny.
- Nejstarší větví řeckého písma je mykénština, používali ji hlavně obyvatelé Kréty již v 15. století př. n. l.
- Z 15. století př. n. l. pocházejí také nejstarší dochované písemné doklady tohoto jazyka, byly objeveny na Krétě a v Mykénách na hliněných tabulkách.

- Druhá fáze vývoje: 8. století. př. n. l., zanechány písemné památky v Řecku a v Itálii.
- Moderní řečtina: vyvinula se z řečtiny helénistického období.
- Legendární makedonský dobyvatel Alexandr Veliký obsazoval většinu světa: od Malé Asie a Egypta až po západ Indie.

- Od 5. stol. se starořečtina začala proměňovat v univerzální řečtinu
- V mnohonárodnostní byzantské říši se stala církevním i úředním jazykem, později vytlačila latinu.
- Z řečtiny byla odvozena hlaholice, spojená s postavami věrozvěstů Cyrila a Metoděje.
- Jde o nejstarší slovanské písmo, dnes již nepoužívané.
- Přesto používáme mnoho slov ze starořečtiny (demokracie, policie)

Κιρκυλίων και τῶν ἄλλων
ἐορτῶν ἐπέτελλον
ἐν δὲ τῇ ἐορτῇ
ἐκείνῃ. Αἰθροῦ μῦθου
καὶ ὡς οἱ ὡς ἐλθε
ἐκείνῃ ἡμεῖς
ὅτι ἀνὰ τὴν ἐξουσίαν
πρὸς τὸν πατέρα
καὶ τὸν υἱὸν
καὶ τὸν ἁγίον πνεῦμα
καὶ τὸν θρόνον καὶ τὴν
ἐκκλῆσιαν ἡμεῖς
καὶ τὸν λαόν.

ὅτι ἡ ἐκείνη, τῶν δυνάμεων
ἀκροῦ ἀφικετο. τῆς πρῆτης
ἐνδοξασίας. - Ἡ ἐμὴ σφραγὶς
n. cc. Πρὸ τῆς μνηστῆρας τῆς
πῆραχα. ἀλλὰ τῆς ἀσπίδος
τὸ ἡμῶν στατόντων
~~ἐκείνη~~ ἡμεῖς
πολλὰ διενόησαν, ὅτι
ἰσχυροτέρων ἐδόξουν
πέμψομεν. Ἐπεὶ ἀπὸ τῆς
ματρὸς ἐδοξασίον, ὅτι
ὄντως παραγγεῖλων
ταύτων μὴ μὴ
ἀναχῶν

Římské písmo

- Nejstarším typem římského písma je tzv. kapitála.
- Jde o monumentální nápisové písmo, jež se zachovalo na mnoha veřejných budovách, podstavcích soch, vítězných obloucích či náhrobcích.
- Kapitála odpovídá dnešním písmenům.

LGNAROSQVIAEMECVMMISERATVSAGRESTIS
INGREDEREETVOTISIAMNVNCADSVESCEVOCARI
VERENOVOGELIDVSCANISCVMMONTIBVMO^R
LIQVITVREIZEPHYROPVTRISSEGLAEBARESOLVIT
DEPRESSOINCIPIATIAMTVMMIHITAVRVSARAT^{RO}
INGEMEREETSVICONDTRITYSSELENDESCEREYO^{MER}
ILLASEGESDEMVMVOTISRESPONDEREITAVARI
AGRICOLAEBSQVAINSOLEMBISFRIGORASENSIT
ILLIVSIMMENSAAERVPERVNTHORREAMESSES

Římská kapitála kvadratní, 4. st.

FELICESANIMAEPRATAFERKERBIDA
CONCENTUPARILESSUAUESONANTIBUS
KVMNORYMMODULISDULCECANITMELOS
CALCANTETPEDIBUSLILIACANDID.S
SUNTEETSPIRITIBUSSAEPENOCENTIBUS
POENARUMCELEBRESSUBSTYGETERIAE
ILLANOCTESACERQUAREDIITDEUS
STAGNISADSUTEROSEXACKERUNTICIS
NONSICUTTENEBRASDEFACEFULGIDA
SURGENSOCEANOLUCIFERINBUII
SIDTERRISDOMINIDECRUCETRISTIBUS
MAIORSOLENOUUMBRESTITUENSIDIEM
MARCENSUTLICIISTARTARAMITIBUS
EXULTATQUESUICARCERISOTIO
UMBRARUMPOPULUSLIBERABIGNIBUS

Římská kapitála rustikální, 5. st.

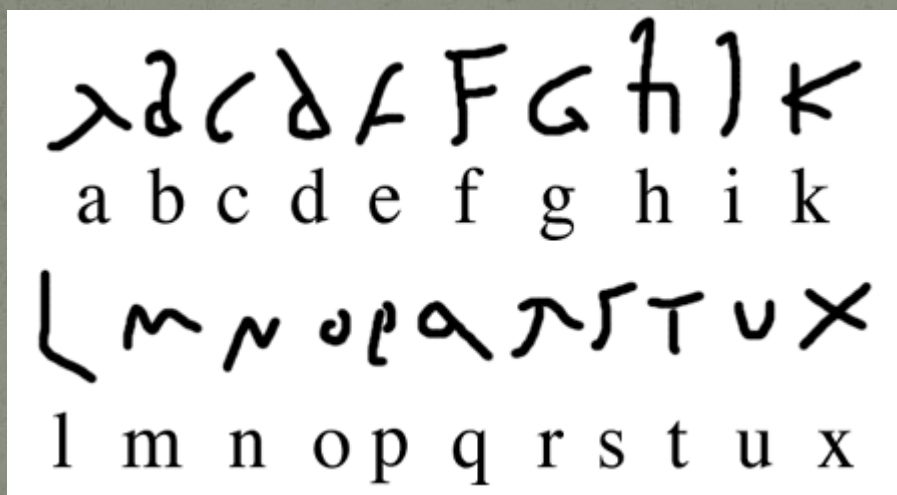
Latinkové písmo

- Počátky vývoje latinského písma jsou datovány do doby asi 300 let př. n. l.
- Vzniklo z řeckého a etruského písma.
- Tesané v nejhezčí formě do mramoru.
- Nápisy byly bez mezer- místo mezer byly malé čtverečky nebo trojúhelníčky
- Písmo bylo velmi dobře čitelné.

- Latinové používali pouze velká písmena. Latinská abeceda měla 24 písmen a postrádala znaky pro J, K, U, Y, W, Z
- Psalo se na různé materiály, zpočátku na tenký olověný plech, později na papyrus a pergamen.
- Písařským nástrojem bylo rydlo, třtinové nebo rákosové pero, od 4.-5.století brkové.
- Inkoust se vyráběl ze sazí nebo z duběnek. Pro zdobení zvláště drahých spisů se používala barviva, stříbro a zlato.

- Majuskulní – velká písmena
- Minuskulní – malá písmena

Použité zdroje

- <http://www.udalosti-historie.comehere.cz/index.php?article=14>
- <http://www.espoo.cz/people/latinka.pdf>
- <http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1495>
- <http://pismo.xf.cz/historie.html>

Zdroje obrázků

- <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2432833-skauf-si-psal-za-valky-deniky-ve-starorectine-odbornici-je-po-70-letech-prelozili>
- <http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1495>